

FREDA-beskrivning

Råd för användning

FREDA-beskrivning är främst tänkt som ett underlag för samtal om det våld som förekommit och bedömningen av behov av hjälp och skydd. Det kan användas både för att beskriva det våld som förekommit innan den utsatte fått insatser och för att undersöka våldssituationen efter insats. I första hand ska professionell och klient gå igenom FREDA-beskrivning tillsammans.

Om klienten ber att få fylla i instrumentet själv är det upp till den professionella att bedöma om och var detta är lämpligt. Det är generellt sett inte lämpligt att skicka hem instrumentet med klienter som har en pågående kontakt med förövaren. Oavsett hur frågorna fylls i är återkopplingen till den våldsutsatta viktig.

FREDA-beskrivning är tänkt att användas i verksamheter där man redan har fastställt att en person har utsatts för våld och där personalen har våldskompetens och är förberedd på att möta och hantera våldsproblematik. I samband med FREDA-beskrivning är det viktigt att berätta om de rutiner och möjligheter som verksamheten har för att ge stöd och skydd till våldsutsatta.

Om det framkommer att ett barn kan ha utsatts för eller bevittnat våld eller andra övergrepp av en närstående ska nämnden inleda en utredning om barnets behov av stöd och hjälp (jfr 6 kap.1 § SOSFS 2014:4).

Beskrivningen väcker starka känslor

Såväl prövningen som uppföljningen av FREDA-beskrivning visar att intervjun ofta fungerar som en ”ögonöppnare” för kvinnorna såväl som för de professionella. Att gå igenom omfattningen av våldshandlingar ger en tydlig bild av våldsutsattheten. Att beskriva en svår situation kan medföra starka minnesbilder och känslor som behöver få uttryckas direkt efter att frågorna besvarats. Det är därför viktigt att det finns gott om tid för samtalet och att uppföljande samtal planeras i direkt anslutning till intervjun. Om det finns behov av att dela upp genomgången av våldet med FREDA-beskrivning på flera tillfällen finns det inga hinder att göra det.

Förbered exempel på olika slags våld

De våldshandlingar som finns med i FREDA-beskrivning är inte formellt definierade. Under samtalet med den våldsutsatta kan man behöva exemplifiera vad som kan menas med de olika slags våld. Personalen i den verksamhet som använder FREDA-beskrivning kan tillsammans gå igenom vad som kan vara relevanta exempel på olika våldshandlingar. Erfarenheter från prövningarna tyder på att frågor om sexuellt våld är särskilt svåra att ställa. Det gör det extra viktigt att personalen som ska arbeta med FREDA-beskrivning har förberett sig på vilka exempel som kan illustrera vad som avses med sexuellt våld. Detsamma gäller materiellt och ekonomiskt våld. Om den professionella får indikationer på att ett visst slags våld är särskilt relevant för en klient behöver bilden kanske fördjupas.

Kompetens om våld nödvändig

God kompetens kring våld och våldutsatthet behövs för användningen av FREDAs beskrivning. Detta betonas av verksamma som prövat att använda FREDAs beskrivning i reguljär praktik. Av särskild vikt för FREDAs beskrivning är förståelse för den process som det innebär att söka hjälp och eventuellt påbörja en uppbrottsprocess från situationen som våldutsatt. I forskning om kvinnors uppbrott från våldutsatthet förefaller möjligheten att kunna se sin utsatthet, och konsekvenserna för en själv och för eventuella barn, variera vid olika tidpunkter. Betydelsen av ”timing” verkar vara stor i arbetet med våldutsatta. Om en professionell försöker övertyga en person om dennes våldutsatthet vid ”fel” tidpunkt kan det i vissa fall stärka bandet till våldsutövaren [10, 16]. Det är alltså av vikt att bedöma om och när en våldutsatt person och stödet till denne skulle kunna främjas av att gå igenom våldets karaktär och omfattning med FREDAs beskrivning.

Man kan tänka sig att den professionella i ett tidigt skede berättar att man har tillgång till FREDAs beskrivning och att klienten genom denna metod kan få möjlighet att beskriva sin utsatthet i detalj för sig själv och den professionella. Man kan nämna att detta är en omvälvande upplevelse för många som vid rätt tidpunkt kan ge kraft till en eventuell uppbrottsprocess och att den våldutsatta själv får avgöra om och när tiden är rätt för att beskriva utsatthetens karaktär.

När man ställer frågorna om barnen i FREDAs beskrivning är det viktigt att vara särskilt förberedd och använda det egna omdömet. Det beror på att frågorna har ändrats respektive förts in efter att prövningen av instrumenten i FREDA genomfördes.

FREDA-beskrivning

Ärende _____ Handläggare _____ Datum _____

När i ärendet görs denna FREDA-beskrivning?

- ☐ Före insats ☐ I anslutning till avslutad insats
☐ En tid efter avslutad insats (ange när insatsen avslutades _____)

FREDA-beskrivning för våldsutsatta är en intervju som genomförs tillsammans med klienten. Syftet är att ge en beskrivning av det våld som klienten utsatts för av en närstående. Intervjun innehåller ett antal påståenden om olika former av fysiskt och psykiskt våld som klienten ska ta ställning till samt frågor om våldets följder för den utsatta och våld mot barn och husdjur.

Kryssa för vem som utsatt klienten för det våld som denna intervju gäller.

Nuvarande partner	Före detta partner – vem?	Förälder/ föräldrar – vem?	Släkting/ släktingar – vem?	Annan, ej släkting – vem?

(Om klienten blivit utsatt av flera personer kan en FREDA-beskrivning göras för varje person.)

Bestäm tillsammans med klienten den tidsperiod som gäller för våldet i denna intervju. Ange tidsperioden exempelvis i år, månader eller dagar.

.....

När var senaste våldshändelsen?

Psykiskt våld och hot

Gå igenom följande påståenden om psykiskt våld och hot. Be klienten att ta ställning till om hon eller han blivit utsatt för detta under den tidsperiod intervjun gäller.

Har den person som kryssats ovan	Aldrig	Någon gång	Upprepade gånger
1. Sagt att du är tokig eller dum			
2. Sagt att du är ful eller värdelös			
3. Kontrollerat eller haft synpunkter på ditt utseende (t.ex. kläder, smink)			
4. Ignorerat dig som om du inte fanns till			
5. Anklagat dig för sina problem			
6. Anklagat dig för sitt beteende			
7. Visat ilska över hur du sköter sysslorna hemma (t ex. matlagning, städning)			
8. Skrikit åt dig			
9. Kallat dig fula ord			
10. Hotat dig med blicken eller med gester			
11. Påpekat att du aldrig skulle klara dig utan honom/henne/dem			
12. Anklagat dig för att flirta eller att ha ett förhållande med någon annan			
13. Anklagat dig för lögner			
14. Varnat dig för att lämna relationen			
15. Terroriserat dig per telefon			
16. Skickat dig hotfulla e-post-meddelanden eller sms			
17. Spridit elakt skvaller om dig			
18. Hotat med att avslöja saker som du inte vill att andra ska veta om dig			
19. Kontaktat olika personer för att få information om dig			
20. Iakttagit eller förföljt dig			
21. Stulit eller tjuvläst din post			
22. Besvärat dig på din arbetsplats			
23. Kontrollerat alla pengar			
24. Kontrollerat dina tider och tvingat dig att redogöra för var du hållit hus			
25. Krävt att du håller dig hemma			
26. Kontrollerat eller begränsat din kontakt med din släkt eller dina vänner			
27. Kontrollerat eller begränsat dina telefonsamtal			
28. Hindrat eller förbjudit dig att gå till skolan eller att arbeta			

Har den person som kryssats ovan	Aldrig	Någon gång	Upprepade gånger
29. Hindrat dig från att få mat eller att sova			
30. Krävt sex oavsett om du vill eller inte			
31. Hindrat dig från att söka sjukhusvård när du behövt det			
32. Låst dig inne			
33. Kastat saker, bankat eller sparkat på väggar, dörrar eller möbler			
34. Spottat på dig			
35. Hotat med att skada andra du bryr dig om			
36. Hotat med att slå dig			
37. Hotat dig med kniv eller annat farligt föremål			
38. Hotat att döda dig			
39. Hotat personer i din omgivning			
40. Skadat personer i din omgivning			
41. Vandaliserat ditt hem			
Totalt			

Fysiskt och sexuellt våld

Gå igenom följande påståenden om fysiskt och sexuellt våld. Be klienten att ta ställning till om hon eller han blivit utsatt för detta under den tidsperiod intervjun gäller.

Har den person som kryssats ovan	Aldrig	Någon gång	Upprepade gånger
42. Knuffat dig			
43. Hållit fast dig			
44. Skakat dig			
45. Kastat saker på dig			
46. Vridit om din arm			
47. Nypt eller rivit dig			
48. Dragit dig i håret			
49. Slagit till dig med handflatan på armarna eller på kroppen			
50. Tagit stryptag på dig			
51. Slagit till dig med handflatan i ansiktet eller på huvudet			

Har den person som kryssats ovan	Aldrig	Någon gång	Upprepade gånger
52. Slagit dig med knytnäven på armarna eller på kroppen			
53. Slagit dig med knytnäven i ansiktet eller på huvudet			
54. Sparkat dig på armarna eller på kroppen			
55. Sparkat dig i ansiktet eller på huvudet			
56. Slagit dig så hårt i ansiktet att du blödde eller fick blåmärken			
57. Slagit dig så hårt på kroppen att du blödde eller fick blåmärken			
58. Bundit dig			
59. Bränt dig med cigarett eller annat föremål			
60. Slagit dig med ett föremål			
61. Stuckit dig med vasst föremål			
62. Försökt kväva dig			
63. Knivskurit dig			
64. Försökt döda dig			
65. Tvingat dig till sexuella handlingar mot din vilja (t ex samlag, samlagsliknande akter)			
66. Gjort dig väldigt illa när ni haft sex (t ex varit våldsam, skadat dina bröst eller ditt könsorgan, etc.)			
67. Gett dig skador som krävde omplåstring			
68. Gett dig skador som krävde akutvård			
69. Gett dig skador som krävde sjukhusvistelse			
Totalt			

70. Anser du att det våld du utsatts/utsätts för, är farligt för din psykiska hälsa?

Ringa in den siffra som stämmer i ditt fall.

0 1 2 3 4 5
 ← — — — — →
 Inte farligt Mycket farligt

71. Anser du att det våld du utsatts/utsätts för, är farligt för ditt liv?

Ringa in den siffra som stämmer i ditt fall.

0 1 2 3 4 5
 ← — — — — →
 Inte farligt Mycket farligt

72. Hur rädd är du för personen som utsatt/utsätter dig för våld?

Ringa in den siffra som stämmer i ditt fall.

0 1 2 3 4 5
 ← — — — — →
 Inte rädd Mycket rädd

73. Har du någon kontakt med den person som utsatt dig för våld?

Nej ☐ Ja ☐

– Om ja, beskriv hur:

74. Har du barn som bor hemma och är under 18 år?

Nej ☐ (Fortsätt med fråga 79) Ja ☐

75. Har barnet/barnen sett, hört eller märkt våldet eller våldets följder?

Nej ☐ Ja, vid enstaka tillfälle ☐ Ja, vid upprepade tillfällen ☐

76. Om barnet/barnen bevittnat våld, hur har de vanligtvis reagerat?

(Ange 1 för det vanligaste sättet barnet reagerat på, 2 för näst vanligaste osv.)

Barn 1 2 3 4

Kön

Ålder

..... Gråtit och skrikit förtvivlat
 Rusat till en förälder
 Klamrat sig fast vid en förälder
 Stannat i rummet "förstelnad" av skräck
 Försökt dra bort eller skrikit åt föräldern att sluta
 Gömt sig
 Låst in sig i ett annat rum
 Skrikit från ett annat rum
 Försökt gå emellan och avstyra bråket
 Ringt eller gått till någon annan och bätt om hjälp
 Gått hemifrån
 Något annat

77. Har den som utsatt dig för våld:

Hotat att utsätta barnet/barnen för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

Utsatt barnet/barnen för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

Hotat att ta barnet/barnen ifrån dig? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

78. Har du själv:

Hotat att utsätta barnet/barnen för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

Utsatt barnet/barnen för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

Hotat att ta barnet/barnen ifrån din partner? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

79. Har eller har du eller din närstående haft något husdjur?

Om ja, har den/de som utsatt dig för våld:

Hotat att utsätta husdjur för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

Utsatt husdjur för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

80. Har du själv:

Hotat att utsätta husdjur för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?

Utsatt husdjur för våld? Ja ☐ Nej ☐ När hände det senast?